

در صد و سی و ششمین نشست شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی مطرح شد

گذار از جنگ نظامی به نبرد اقتصادی

صد و سی و ششمین نشست شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی در شرایطی برگزار شد که اقتصاد ایران دوران حساس گذار از بحران‌های ناشی از درگیری‌های اخیر را سپری می‌کند و در تلاش است تا با ایجاد هماهنگی عمیق میان سیاست‌گذاران و فعالان اقتصادی، تاب‌آوری خود را در برابر تکان‌های پس از بحران به حداکثر برساند.

در این نشست تخصصی که با حضور مقامات ارشد دولتی و نمایندگان برجسته بخش خصوصی برگزار شد، محورهای کلیدی متعددی از جمله آغاز فرآیند شناسایی و اصلاح مقررات مانع تولید، ضرورت تداوم بی‌وقفه حمایت‌های دولتی تا پایان کامل «شرایط اضطرار» و بررسی انتقادی بسته‌های حمایتی پیشین مورد بحث و تبادل نظر قرار گرفت. فعالان اقتصادی با تأکید بر اینکه پایان تقابل نظامی لزوماً به معنای پایان شرایط اضطرار اقتصادی نیست، خواستار یکپارچگی در تصمیم‌گیری‌ها و جبران خسارات و نیز تضمین شدند. در مقابل، نمایندگان دولت نیز ضمن پذیرش برخی کاستی‌ها در اجرای احکام حمایتی گذشته، از تدوین راهکارهای نوین، تسویه فوری مطالبات ارزی و ریالی واردکنندگان و انعقاد تفاهم‌نامه‌های چندجانبه برای تسهیل محیط کسب و کار خبر دادند.

پایان تقابل نظامی و آغاز نبرد تمام‌عیار اقتصادی

بر حل فوری این معضل، وعده داد که تسویه حساب تعهدات در اسرع وقت انجام خواهد شد. در یک اقدام حمایتی مهم، مدنی‌زاده اعلام کرد که ابلاغیه‌ای رسمی به بانک‌های دولتی صادر خواهد شد تا از هرگونه اقدام تنبیهی یا محدودکننده علیه افرادی که نامشان در فهرست طلبکاران است، تا زمان تعیین تکلیف نهایی مطالبات، خودداری کنند. وی همچنین قول مساعد داد که برای تعمیم این رویکرد به بانک‌های خصوصی، مذاکرات لازم را با رئیس کل بانک مرکزی انجام دهد. مدنی‌زاده همچنین از آغاز طرح «حمل یکسره» کالاها برای کاهش زمان و هزینه تجارت خبر داد.

که به دست آمده است، جنگ نظامی به پایان رسیده باشد؛ اما جنگ اقتصادی تازه با ابعاد پیچیده‌تری شروع شده است و ما در وزارت اقتصاد با همین دیدگاه و آرایش جنگی مسیر را ادامه می‌دهیم. مدنی‌زاده در ادامه با اشاره به اهمیت بازار سرمایه به عنوان دماسنج اقتصاد، ابراز امیدواری کرد که با اتخاذ سیاست‌های تثبیتی، تابوی بورس همواره سبز بماند و اعتماد سهامداران حفظ شود. وزیر اقتصاد در بخش دیگری از سخنان خود، به دغدغه مهم واردکنندگان کالاهای اساسی و تأخیر در تسویه حساب مطالبات آن‌ها پاسخ داد. وی با تأکید بر دستور صریح رئیس‌جمهور مبنی

علی مدنی‌زاده، وزیر امور اقتصادی و دارایی و رئیس شورای گفت‌وگویی دولت و بخش خصوصی، در تحلیلی جامع از وضعیت اقتصاد کلان کشور، ضمن گرامیداشت یاد و خاطره شهدای جنگ رمضان، به تشریح رویکرد دولت در ماه‌های اخیر پرداخت. وی بیان کرد که در طی سه ماه گذشته، استراتژی اصلی دولت بر مینیمم کردن (کاهش به کمترین میزان ممکن) آثار مخرب جنگ بر پیکره اقتصاد ایران و رفع سریع موانع از سر راه تولید و کسب‌وکار متمرکز بوده است. وزیر اقتصاد با بیان یک گزاره استراتژیک، فضای فکری نشست را جهت‌دهی کرد: «امروز باید اذعان داشت شاید با توافقی

صمد حسن‌زاده، رئیس اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران

کشور جمهوری اسلامی ایران و ملت بزرگ ایران با نهای شدن برنامه‌های توافقی که با تدبیر داهیبانه مقام معظم رهبری و تمامی مسئولین محترم مذاکره کننده، پس از مقاومت و ایستادگی و تحمل دشواری‌های بزرگ ناشی از جنگ تحمیلی علیه کشورمان، محقق شد، در آستانه یکی از مهم‌ترین رویدادهای تاریخ معاصر خود قرار گرفته است؛ رویدادی تاریخی که تنها پایان یک بحران و خاتمه یک منازعه بین‌المللی نمی‌باشد بلکه این اتفاق بزرگ، سرآغاز عصری جدید از ثبات و توسعه و شکوفایی اقتصادی و ارتقای جایگاه ایران در نظام اقتصادی جهان است.

در چنین روزی، با قلبی سرشار از احترام و قدردانی، یاد و خاطره رهبر شهید انقلاب اسلامی و تمامی شهدای سرفراز جنگ تحمیلی اخیر را گرامی می‌داریم؛ مردان وزنانی که با ایثار، شجاعت و از خودگذشتگی، از امنیت، استقلال، عزت، تمامیت ارضی و سربلندی ایران اسلامی پاسداری کردند و نام آنان برای همیشه در حافظه تاریخی این ملت ماندگار خواهد ماند.

آنان نه تنها برای امروز، بلکه برای آینده ایران جانفشانی نمودند؛ فردایی که اکنون وظیفه ما ساختن آن است همچنین باید در برابر عظمت ملت ایران سر تعظیم فرود آورد؛ مردمی که در بیش از یکصد روز از آغاز جنگ تحمیلی، با حضوری آگاهانه، مسئولانه و حماسی در صحنه‌های مختلف، بار دیگر نشان دادند که هر گاه پای عزت، منافع ملی و نام ایران در میان باشد، اختلاف سلیقه‌ها رنگ می‌بازد و ایران به نقطه اجتماع همه دل‌ها تبدیل می‌شود. این ملت غیور که جلوه‌ای کم‌نظیر از همبستگی ملی، صبر راهبردی و پایداری اجتماعی را به نمایش گذاشتند، «انسجام ملی» به عنوان بزرگ‌ترین سرمایه راهبردی کشور در عبور از بحران و ورود به دوران جدید توسعه را به نیکی معنا نمودند.

این دستاورد مهم بدون هدایت‌های حکیمانه و دوراندیشانه رهبر معظم انقلاب اسلامی، حضرت آیت‌الله العظمی سیدمجتبی حسینی خامنه‌ای که در مدیریت این مقطع حساس تاریخی، نقشی تعیین‌کننده در حفظ منافع ملی و فراهم‌سازی بستر دستیابی به توافقی عزتمندانه ایفا کردند، میسر نبود.

تدابیر راهگشا، نگاه راهبردی و مدیریت هوشمندانه معظم له، زمینه‌ساز حفظ انسجام ملی، تقویت وحدت داخلی، صیانت از منافع کشور و فراهم شدن بستر دستیابی به توافقی عزتمندانه شد. در همین راستا، لازم می‌دانم از تلاش‌های ارز‌شمن و خستگی‌ناپذیر مجموعه مسئولان و مذاکره‌کنندگان کشور که با درک دقیق از مصالح ملی و با صبوری، تدبیر و تعهد، مسیر دشوار مذاکرات را تا حصول نتیجه دنبال کردند، صمیمانه قدر دانی نمایم؛ به‌ویژه از جناب آقای دکتر مسعود پزشکیان، جناب آقای دکتر محمدباقر قالیباف و جناب آقای دکتر سعیدعباس عراقچی و تمامی مسئولین دیگر که در این فرآیند تاریخی، نقش آفرینی مؤثری داشته و با اهتمام، درایت و پایداری به اصول و منافع ملی، زمینه‌ساز تحقق این توافق شدند. اما اهمیت این توافق صرفاً در پایان جنگ نیست؛ اهمیت واقعی آن در فرصت‌های تاریخی نهفته است که پیش روی ملت ایران قرار گرفته است امروز باید به استقبال آغاز یک مسئولیت بزرگ ملی برویم؛ مسئولیت ساختن ایرانی که شایسته ظرفیت‌های تمدنی، انسانی و اقتصادی خود باشد و تولید ثروت، توسعه فناوری، سرمایه‌گذاری، کار آفرینی، گسترش تجارت و ارتقای کیفیت زندگی مردم با اتکا به ظرفیت‌های عظیم داخلی و گسترش تعاملات بین‌المللی محقق گردد. از منظر اقتصادی، پایان جنگ و کاهش تنش‌های بین‌المللی را باید نقطه عطفی در چشم‌انداز توسعه کشور دانست اقتصاد ایران در سال‌های اخیر، هزینه‌های سنگینی را بابت ناطمینیات ایران سیاسی و محدودیت‌های تجاری، افزایش ریسک سرمایه‌گذاری و اختلال در ارتباطات اقتصادی بین‌المللی متحمل شده است. اکنون این فرصت فراهم آمده است تا تکلیف‌های عظیم ملی، مسیر بازسازی اعتماد، رونق تولید، افزایش سرمایه‌گذاری و گسترش تعاملات اقتصادی با جهان با سرعت بیشتری دنبال شود بی‌تردید، نخستین ثمره صلح و ثبات، بهبود شرایط زندگی و معیشت مردم خواهد بود. کاهش هزینه‌های مبادله، تسهیل تجارت خارجی، افزایش دسترسی به بازارهای جهانی، جذب سرمایه و فناوری، توسعه زیرساخت‌ها و رونق فعالیت‌های تولیدی می‌تواند زمینه‌ساز رشد اقتصادی پایدار، ایجاد فرصت‌های مغنی‌گسترده‌تر و ارتقای رفاه عمومی گردد. بخش خصوصی ایران، که در دشوارترین سال‌ها نیز برچم تولید، تجارت و کار آفرینی را برافراشته نگاه داشته است، امروز این آمادگی را دارد که در کنار دولت و سایر ارکان نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران، نقش تاریخی خود را در ساختن فردای ایران ایفا نماید. اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران معتقد است که توافق اخیر باید به سکوئی پرتابی برای جهش اقتصادی کشور تبدیل گردد؛ جهشی که ثمرات آن در سفره مردم، در رونق بنگاه‌های اقتصادی، در توسعه صادرات و در ارتقای جایگاه ایران در اقتصاد منطقه و جهان نمایان شود. اکنون زمان آن رسیده است که همه ظرفیت‌های ملی، فارغ از سلبات و گرایش‌های مختلف، در خدمت توسعه، آبادانی و پیشرفت ایران قرار گیرند مسئولیت مشترک همه ما برای ساختن آینده‌ای روشن در برابر کشور آن است که این فرصت تاریخی را به دستاوردی ماندگار برای نسل حاضر و نسل‌های آینده تبدیل نماییم. اما مهم‌تر از همه، این توافق باید حامل پیامی روشن و امیدآفرین باوقی در خشان برای نسل جوان ایران باشد؛ پیامی که اطمینان دهد استعداد، دانش، خلاقیت و تلاش آنان می‌تواند در همین سرزمین به شکوفایی برسد.

گروه گزارش
editor@smtnews.ir

یادداشت

طلوع فصل شکوفایی اقتصادی در سایه همبستگی ملی

چالش‌های جدی روبرو بوده‌اند، از جمله:

- ناهماهنگی شدید میان دستگاه‌ها در مراحل صدور و اجرا.
- بی‌خبری و عدم ابلاغ به موقع احکام به مدیران استانی.
- ضعف مفرد در پایش، ارزیابی و نظارت بر عملکرد نهادهای مجری.
- محرمانه بودن غیرمنطقی تعدادی از احکام که مانع از بهره‌مندی ذی‌نفعان می‌شد.
- ضعف زیرساخت‌های فناوری و سامانه‌های ثبت‌نام.
- تمرکز یک‌جانبه بر واحدهای تولیدی و صنعتی و غفلت از سایر حلقه‌های زنجیره ارزش نظیر شرکت‌های مبتنی بر فناوری اطلاعات (IT)، شبکه‌های توزیع و سیستم‌های پخش.
- کاشفی با تأکید بر فقدان یک «ستاد فرماندهی اقتصادی» منسجم در روزهای بحران، هشدار داد: «پایان زمان جنگ با پایان زمان اضطرار متفاوت است.» وی پیشنهاد داد کمیته‌ای ویژه برای بازنگری بسته‌های قبلی و تدوین یک «بسته حمایتی واحد، یکپارچه و قابل اجرا تا انتهای شرایط اضطرار» تشکیل شود.

کیوان کاشفی، عضو هیات رئیسه اتاق ایران و قائم‌مقام دبیر شورای گفت‌وگو رویکردی انتقادی و آسیب‌شناسانه به سیاست‌های حمایتی دولت داشت. وی ابتدا به ضرورت برگزاری منظم و حتی فوق‌العاده نشست‌های شورا برای واکنش سریع به متغیرهای اقتصادی اشاره کرد. کاشفی سپس از آماده‌سازی یک تفاهم‌نامه جامع پنج‌جانبه پرده برداشت؛ تفاهم‌نامه‌ای که پیش‌نویس آن میان وزارت امور اقتصادی و دارایی، معاونت حقوقی ریاست جمهوری، وزارت سند دفتر هیأت دولت و اتاق ایران تدوین شده است. هدف از این سند راهبردی، یکپارچه‌سازی و رفع تداخل وظایف دستگاه‌های اجرایی در حوزه قوانین اقتصادی است تا محیط کسب‌وکار با انسجام، هماهنگی و هم‌افزایی بیشتری به سمت تسهیل‌گری حرکت کند. بخش مهم سخنان کاشفی به کالبدشکافی سیاست‌های حمایتی دوران جنگ اختصاص داشت. وی با ارائه یک گزارش تحلیلی بیان کرد که میزان رضایت بخش خصوصی از ۱۰۶ حکم حمایتی صادر شده در دوره جنگ رمضان، به شدت پایین بوده است. آسیب‌شناسی‌های اتاق ایران نشان می‌دهد که این احکام با

طلوع فصل شکوفایی اقتصادی در سایه همبستگی ملی

صمد حسن‌زاده، رئیس اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران و دبیر شورای گفت‌وگو با نگاهی تحلیلی به شرایطی که کشور با شروع جنگ تجربه کرد، نشست را آغاز نمود. وی با تأکید بر اهمیت سرمایه اجتماعی در عبور از بحران‌ها خاطر نشان کرد که در دوران سخت گذشته، ملت و دولت با تکیه بر سیاست‌های کلان و آرمان‌های مشترک، در کنار یکدیگر قرار گرفتند. این همبستگی و جانفشانی‌ها، در کنار همت تمامی مسئولان و رهنمودهای رهبر معظم انقلاب، در نهایت به حصول یک توافق راهگشا منجر شد. دبیر شورای گفت‌وگو با نگاهی خوش‌بینانه و در عین حال واقع‌گرایانه به آینده، تصریح کرد که پایان جنگ نظامی، به هیچ‌وجه پایان راه نیست، بلکه سرآغاز فصلی جدید برای شکوفایی و توسعه همه‌جانبه کشور محسوب می‌شود. از دیدگاه وی، بخش خصوصی که در سخت‌ترین شرایط تحریمی و بحرانی، موتور محرک اقتصاد کشور بوده است، اکنون با انگیزه و توانی مضاعف، بر اساس همین چشم‌انداز روشن، مسیر توسعه زیرساخت‌ها، جذب سرمایه‌گذاری و توسعه تجارت خارجی را با قدرت دنبال خواهد کرد.

چالش‌های جدید روبرو و وعده داد که تسویه حساب تعهدات در اسرع وقت انجام خواهد شد.

توسعه تجارت نیازمند لجستیک روان است؛ موضوعی که احمدرضا فرشچیان، رئیس کمیسیون مدیریت واردات اتاق ایران، به آن پرداخت. در تکمیل صحبت‌های کیوان کاشفی مبنی بر تداوم مشکلات واردات کالا از بنادر جنوبی کشور علی‌رغم تمرکز بر بنادر شمالی و کریدورهای جدید فرشچیان دو چالش جدی را روی میز دولت قرار داد. وی به موضوع پیچیده «چگونگی تأمین مابه‌التفاوت کرایه حمل» برای تأمین مایحتاج اساسی کشور اشاره کرد و انتقاد شدیدی نسبت به عدم پذیرش این هزینه‌های تحمیلی و واقعی از سوی سازمان امور مالیاتی داشت. فرشچیان تأکید کرد که در شرایط جنگ اقتصادی و تغییر مسیرهای تجاری، هزینه‌های سربار لجستیک به شدت افزایش یافته و عدم شناسایی این هزینه‌ها به عنوان هزینه‌های قابل قبول مالیاتی، فشار مضاعفی بر واردکنندگان وارد می‌کند. با توجه به اهمیت موضوع، در این نشست مقرر گردید که پرونده مذکور به صورت ویژه توسط فرود عسگری، مدیرکل گمرک جمهوری اسلامی ایران، پیگیری و تعیین تکلیف شود.

گره‌گشایی از کلاف پیچیده مطالبات واردکنندگان

بدهی‌ها، بوروکراسی طولانی گردش کارهای نظارتی برای رسیدگی‌های نهایی، و الزام قانونی به بررسی موشکافانه آیین‌نامه‌ها، از دلایل اصلی تعویق در پرداخت‌ها بوده است. با این حال، وی با اطمینان خاطر به فعالان اقتصادی اعلام کرد که گلوگاه‌های اداری برطرف شده و بر اساس تمهیدات اندیشیده شده، فرآیند تسویه حساب‌ها به زودی وارد فاز اجرایی خواهد شد تا نقدینگی مورد نیاز به چرخه تجارت بازگردد.

در پی طرح مجدد و انتقادی موضوع مطالبات معوق واردکنندگان کالاهای اساسی توسط نمایندگان بخش خصوصی که هشدار دادند این تداوم منجر به از بین رفتن انگیزه و سلب اعتماد فعالان اقتصادی شده است مرتضی زمازانی، معاون وزیر اقتصاد، به تشریح موانع فنی این تأخیر پرداخت. زمانیان با ارائه گزارشی از توافقی‌ها و اقدامات صورت گرفته، توضیح داد که پیچیدگی در تعیین دقیق محل تأمین منابع مالی برای تسویه این

جمع‌بندی وزیر اقتصاد

پس از استماع نظرات کارشناسی بخش خصوصی، علی مدنی‌زاده در جایگاه رئیس شورا با جمع‌بندی مباحث پرداخت. وی با رویکردی شفاف در خصوص انتقادات وارد بر ۱۰۶ حکم حمایتی توضیح داد: «باید شرایط زمانی را در نظر گرفت. این احکام بر اساس تجربه فشرده جنگ ۱۲ روزه اتخاذ شد و در فرصتی کمتر از یک هفته برای اجرا به دستگاه‌ها ابلاغ گردید. روند رصد آن‌ها نیز به صورت کلان از طریق گمرکات، امور مالیاتی و سازمان بنادر انجام شد که طبیعتاً بار مالی سنگینی برای دولت در شرایط انقباضی به همراه داشت.»

با این وجود، وزیر اقتصاد از گزارش تحلیلی دبیرخانه شورای گفت‌وگو استقبال کرد و وعده داد که محتوا و پیشنهادهای اصلاحی ظرف مدت یک هفته در وزارتخانه بررسی و موارد دارای قابلیت اجرایی، عملیاتی خواهد شد. وی در یک اقدام عملی مهم خبر داد، برای مدیریت پیشنهادهایی که بار مالی دارند، کارگروه ویژه‌ای به صورت موازی در داخل وزارت اقتصاد تشکیل داده‌ام تا با ایجاد یکپارچگی میان شرکت‌های بیمه، سازمان امور مالیاتی و شبکه بانکی، قدمی موثر و عملیاتی برای جبران خسارت واحدهای آسیب‌دیده برداریم.

حلقه مفقوده اثر بخشی در سیاست‌گذاری و غفلت از پتانسیل تعاونی‌ها

در بخش پایانی بررسی‌ها، نمایندگان بخش‌های مختلف اقتصادی به تکمیل پازل مطالبات پرداختند. ارسلان قاسمی، نماینده اتاق تعاون، با انتقاد از نگاه حاشیه‌ای به بخش تعاون، تصریح کرد که در بسته‌های حمایتی تدوین شده، ظرفیت‌های عظیم تعاونی‌ها در ایجاد اشتغال و تولید نادیده گرفته شده است. وی خواستار تغییر رویکرد دولت و لحاظ کردن سهم واقعی بخش تعاون در سیاست‌گذاری‌های اضطراری و اجرایی شد. دقیق این سیاست‌ها شد.

همزمان، آریا حقیقی، رئیس کمیسیون صنعت اتاق ایران، بحث را از کمیت احکام به سمت «کیفیت و اثر بخشی» سوق داد. وی استدلال کرد که صدور ده‌ها بخشنامه بدون وجود شاخص‌های کلیدی عملکرد (KPI) برای سنجش میزان اثربخشی آن‌ها در کف کارخانجات و واحدهای صنعتی، بی‌فایده است و دولت باید مکانیسمی برای بازخوردگیری مستمر از سیاست‌های حمایتی خود ایجاد کند.

